

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H.
u.2

Nr. 3 1977.

Odsherreds

Efterskole

DANMÅR
PÆDAGOGISKE
BIBLIOTEK

James Hepburn, Jarl of Bothwell. Baggrund og samtid.

I september 1567 var det danske krigsskib "Bjørnen", under kommando af skibshøvedsmand Christian Ålborg på togt ved den norske kyst. I Karmsundsnævringen syd for Haugesund løb "Bjørnen" på to skotske småskibe, der blev opbragt, da man antog det for sørøverskibe.

Den skotske leder påstod han var James Hepburn, Jarl af Bothwell, hertuf af Orkneyøerne, men da han ikke kunne legitimeres sig, blev skotterne ført til Bergen, hvor de blev indsat på fæstningen Bergenshus.

Her viste det sig, at den skotske leder virkelig var James Hepburn. Han blev efter nogle indledende forhør uventet stævnet for brudt ægteskabsløfte af den norske Thronsen, en af de mange kvinder han i sit udsvævende liv havde plejet omgang med. Han blev ikke dømt, men taget i forvarring, først i København, og senere på Malmøhus, hvorfra han i 1573 blev ført til Dragsholm, hvor han blev i forvarring til sin død i 1578.

Baggrunden for James Hepburns endeligt på Dragsholm er velsagtens et koncentreret eksempel på de vigtige tildragelser i den europæiske historie i 1500-tallet. At det blev en kvinde, der besejlede hans endelige skæbne, der førte til fængsel og død kan ved en senere tids betragtning nok ses som en skæbnens ironi, men med et større perspektiv må hans død i et dansk provøns slot nok ses som resultat af en større nordeuropæisk magtkamp, hvis årsager det kunne være nok så interessant af afdække. To nøglebegreber i 1500-tallets europæiske historie var oplysning og reformation. I nævnte rækkefølge. I renæs-

saincen blev den græske filosofi m.v. genoptaget. Det blev blandt meget andet, der her skal være uomtalt, anledning til at den ikke klerikale del af den europæiske middelstand efterhånden blev i stand til at tage del i udformningen af de kulturelle strømninger, i det europæiske åndsliv, ligesom det gav anledning til at sætte spørgsmål ved Romerkirkens monopol på at fortolke evangeliet.

Sydeuropa og senere mellemeuropa var Europas kulturelle kraftcentrum. Norden var under kraftig tysk indflydelse, og De britiske Øer var under en ligeså stor spansk-fransk indflydelse.

I Norden var dette tydeligt i Danmark, hvor middelstanden i stor udstrækning bestod af indvandrede tyskere og kongehuset bl. a. Fredrik d.2. (selv af tysk slægt) var under særdeles stor tysk indflydelse. Denne indflydelse var bl. a. årsag til, at der udlostes en forbitret krig mellem Sverrige og Danmark fra 1563-70, der endte uden egentlig resultat.

På de Britiske Øer var den spanske indflydelse i England stor, og i Skotland var den franske faktisk endnu større. Denne indflydelse skyldtes bl. a. de ægteskabelige forhold i de engelske og skotske kongehuse:

Den engelske konge Henrik d. 8., der døde i 1547, havde bl. a. været gift med den spanske prinsesse Katharina af Aragonien, der var glødende katolik. Den kvindelige konge forskøv hende imidlertid til fordel for englænderinden Anne Bolyn. Herved pådrog Henrik d. 8. sig paven og romerkirkens vrede. Ræven nægtede at anerkende hans ægteskab med Anne Bolyn og lyste ham i band.

Tildragelserne på fastlandet, tilskyndet af Luthers re-

ONSDAG den 9. november:

Psykolog

Budda Leunbach:

Hvor får vi vore meninger fra?

ONSDAG den 14. december:

Pastor

Erik Revsbech:

Adventsaften.

Efterårsdigt.

Nu tiden er kommet, hvor bladene
og dagene kortes heroppe mod nord, falmer
mens fuglene drager mod sydens palmer
og bonden pløjer den høstede jord.

I mosen man ser fasanen i hele sin
alt mens jægeren trækker i sin pragt
med geværet på nakken, patronen i camouflagedragt
så ved man, at efteråret for alvor lommen
er kommen.

Per Jensen

VAGTSKIFTE.

Det var med beklagelse at vi i april måned modtog meddelelse om, at Per Søgård havde modtaget stillingen som direktør i Felix Røjsebureau. Vi mistede dermed to gode medarbejdere, idet han selvfølgelig tog Birthe med sig til Fredericia. Per og Birthe Søgård har været med fra "før" starten i 1972 og har sat deres præg på den skole vi har idag. Vi kan kun takke for den tid og det solide arbejde, de har lagt her, og ønske dem Guds velsignelse over deres nye job. Birgitte Nielsen ønskede at komme nærmere København af personlige grunde og rejste så efter 2 års virke, hvor hun også nåede at sætte sit præg på fællesskabet. Også hende takker vi og ønsker velsignelse i det nye.år

Til at tage opgaverne op efter de rejste, har vi haft den lykke at finde to nye og velkvalificerede medarbejdere, som støt og ~~xx~~ stilfærdigt allerede er gledet godt ind i teamet. Vi iler med at byde velkommen til Inger og Aslakur a' Steig og jeres familie, og udtrykker ønsket om, at I vil falde til her og blive lige så glade for jobbet, som vi andre er.

Velkommen til

J.M.

(Vi regner med at præsentere familien a' Steig i næste nr.)

SIDEN SIDST.

I kalenderen står der 15. august - ankomstdato. -

Vi forventede og fik 85 nye beboere i det store hus, der så igen kunne komme til at fungere efter sin hensigt. 38 piger og 47 drenge mødte glade og forventningsfulde op til arbejde og samvær med hinanden og med skolens persona l, der havde alting forberedt og færdigt. (73 helt nye anægter og 13 2. års elever.)

Og senere gik det slag i slag med alt det nye, navne blev lært, kammerater udsøgt og fundet, erfaringer med de "vanskelige" lærere blev gjort og hurtigt opnåedes rutinen, der skulle bære de mange hverdage, der lå forude. Den første opgave vi arbejdede hen imod var "traveturen", der fandt sted 6-9- september. Alle mand skulle af sted, ud og opleve Odsherred, i et tempo, der sikrede at man fik alting med. Der blev fremstillet 8 kærre og lånt gryder, gas og telte, så alle skulle kunne få såvel mad som "tag" over hovedet. Holdet blev så opdelt i 8 grupper efter eget ønske og turlængde, og hver gruppe fik sin lærer, der skulle med o for at støtte og hjælpe, når det var nødvendigt. Til mad og andre fornødenheder blev der udæveret 35 kr. pr. mand, samt et kort til angivelse af overnatningssteder, og så var det bare med at komme der ud af. Og "ih", hvor blev der travet - skridt efter skridt på ømme fødder og med mange vabler, km. på km. , helt op til 32 km. den første dag. Og hvor sov man godt den nat, på tro af regn og kulde, og hvor var man stiv dagen efter, men videre skulle man og videre kom man. Overalt i Odsherred kunne man finde disse mærkelige grupper, der kom travende deres lillevogn, iført mærkelige gevanter bestående af roe

plast og en snor om livet. Fra Odden havneby og Rørvig til Svinninge kunne man træffe dem, se dem slå telte op og lave mad på festfod eller være på museums- og virksomhedsbesøg. Alle på nær een klarede strabadserne og udfordringen. Det var en træt men stolt flok vi fik hjem til huset fredag eftermiddag.

Mens de var borte fra huset, havde de hjemmeværende travlt med at skifte vinduet i 2. etage på skolen, samt at få brandsikret vore paneler på trapper og gange.

Traditionen tro må vi også i denne artikel berette om skolen som byggeplads. 54 nye termoruder var op til turen blevet malet i cykelskuret, og knap var eleverne ude, før håndværkerne, bistået af vore egnede trofaste håndværkere, Kjeld Jensen og Tage Jensen tog fat på at fjerne de gamle og udslidte vinduer og erstatte dem med dejlige, tætte og nye termoruder. Endnu engang blev skolen fyldt med murerstøv, men erfaringerne har efterhånden lært os ikke at fortvivle, men at tage fat fra en ende af og blive ved til vi er færdige. En sådan sag sætter trods alt sine spor på vægge og gulve, og bestyrelsen har da også besluttet, at samtlige værelser skal restaureres grundigt og det går vi igang med nu. Nye lofter, vægge og gulve, samt nyt inventar skal i de kommende måneder bygges op, og vi glæder os til at kunne forbedre forholdene, men glæder os også til at blive færdige.

Programmerne for OE-aftnerne er netop blevet færdige, og endnu en sæson prøver vi at forene unge og gamle under samme talerstol og er taknemmelige for, at så mange tør tage opgaven op.

Vi nævner at:

formation, var ikke gået Henrik d. 8. forbi. De mellem- og nordtyske fyrstervar i fuld gang med at frigøre sig fra romerkirkens åg. Han frigjorde derfor England fra romerkirken og indsatte sig selv for den engelske kirke, så han uden forhindringer kunne gifte sig med Anne Bolyn.

Ved Henrik d. 8. død blev hans søn, med en af hans første koner, den 9-årige Edward, engelsk konge som Edward d. 6. Han fortsatte regeringedn i sin faders ånd, bl.a. på grundlag af den bønnebog som Henrik d. 8. havde autoriseret for den engelske kirke: "Common Prayer Book".

Fortsættes i næste nummer.